

ROZPORZĄDZENIE MINISTRÓW: PRACY I OPIEKI SPOŁECZNEJ, LEŚNICTWA ORAZ ZDROWIA

z dnia 26 lutego 1953 r.

w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy pracowników zatrudnionych przy pozyskaniu drewna, karpiny i żywicy.

Na podstawie art. 2 ust. 1 lit. b) oraz ust. 2 i 3 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 marca 1928 r. o bezpieczeństwie i higienie pracy (Dz. U. Nr 35, poz. 325) zarządza się, co następuje:

I. Pozyskanie drewna.**A. Przepisy wstępne.**

§ 1. Wszystkie prace związane z pozyskaniem drewna powinny odbywać się pod bezpośrednim kierownictwem i nadzorem leśniczego lub innego wyznaczonego w tym celu pracownika, zwanego w dalszych przepisach niniejszego rozporządzenia „leśniczym”.

§ 2. 1. Leśniczy jest obowiązany do zaznajomienia pracowników z przepisami niniejszego rozporządzenia oraz do przeszkolenia pracowników w zakresie stosowania środków zapewniających bezpieczne i higieniczne wykonywanie robót oraz do czuwania nad stosowaniem tych środków przez pracowników.

2. Nie wolno dopuszczać do robót, związanych z pozyskaniem drewna, brygad robotniczych lub poszczególnych pracowników nie zaznajomionych z przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy.

3. Zabronione jest używanie narzędzi nie skontrolowanych przez leśniczego lub społecznego inspektora pracy.

4. Zabronione jest przenoszenie na miejsce i z miejsca pracy pił i siekier o ostrzach nie zabezpieczonych ochraniaczem.

§ 3. Dopuszczanie pracowników głuchoniemych oraz wyraźnie upośledzonych co do narządów ruchu, wzroku i słuchu do prac związanych z pozyskaniem drewna jest zabronione.

§ 4. Wszystkie drogi i ścieżki w obrębie zrębu przeznaczone dla ruchu publicznego należy dla pojazdów i osób nie zatrudnionych zamknąć w sposób wykluczający przejazd lub przejście (sygnalista, zaporą, tablice ostrzegawcze).

§ 5. 1. Przebywanie osób nie zatrudnionych na terenie zrębu jest zabronione, co powinno być ogłoszone za pomocą tablic ostrzegawczych.

2. Donoszenie posiłków dozwolone jest tylko do miejsc na ten cel przeznaczonych.

§ 6. Teren wokół ścinanego drzewa należy przygotować przez usunięcie krzaków i innych przeszkód, które by utrudniały swobodę ruchów pracowników przy pracy.

§ 7. W razie oblodzenia miejsce wokół ścinanego drzewa należy posypać piaskiem lub zniszczyć gładką powierzchnię oblodzenia, a w razie głębokiego śniegu — śnieg wokół ścinanego drzewa należy udeptać oraz przygotować ścieżki dla odskoku pracowników w chwili upadku drzewa.

§ 8. Odległość pomiędzy jednym a drugim stanowiskiem pracy powinna wynosić co najmniej dwie długości ścinanych drzew.

§ 9. Jakikolwiek inne prace na terenie zrębu nie mogą odbywać się w odległości mniejszej niż dwie długości ścinanych drzew od miejsca ścinki.

§ 10. 1. Drzewa powinny być obalane w kierunku przeciwnym do kierunku posuwania się zrębu i według zasad ustalonych dla każdego zrębu przez leśniczego. Od przepisu tego można odstąpić przy ścince drzew pochylonych i o nienormalnych koronach.

2. W czasie obalania drzewa zabronione jest przebywanie pracowników po stronie przewidzianego upadku drzewa oraz w pobliżu pnia w chwili upadku drzewa.

§ 11. Drzewa rosnące na stokach należy obalać w górę stoku.

§ 12. W terenach górskich ścinę należy rozpocząć od dołu stoku i postępować z nią ku górze.

§ 13. Na stokach praca na kilku stanowiskach powinna odbywać się na tej samej wysokości.

§ 14. Przy drogach, przeznaczonych do wywózki drewna a przecinających zrąb, należy przed rozpoczęciem wywózki przeprowadzić ścinę na pasach szerokości 40 m po obu stronach drogi.

§ 15. Zabronione jest obalanie drzew na drogi używane do ruchu publicznego.

§ 16. 1. Drzewa zawiesznięte powinny być obalane bezpośrednio po ścięciu przez odciąganie ich w tył przy pomocy drągów i lin lub przez obracanie ich wokół osi przy pomocy obracaków (kantaków).

2. Zabronione jest wchodzenie na drzewa zawiesznięte celem ich obalenia.

3. Zabronione jest obalanie drzew zawieszniętych:

- a) w czasie nieobecności osób nadzorujących,
- b) przez obalanie na nie drzew sąsiednich,
- c) przez ścinanie drzew, na których drzewo poprzednio ścięte zawisło.

§ 17. 1. Wszystkie gałęzie nadłamane i luźno wiszące należy usunąć przed rozpoczęciem ścinki.

2. Przy usuwaniu gałęzi i ogławianiu pracownicy powinni być zaopatrzeni w słupolazy i pasy bezpieczeństwa.

§ 18. Ścinki drzewa należy dokonywać przez wyrąbanie karbu lub podpiłowanie do 1/4 grubości od strony przewidzianego upadku. Od strony przeciwnej należy zakładać rzaz, umieszczając go wyżej od poprzednio wyrąbanego karbu. Rzaz powinien być przeprowadzony prostopadle do osi drzewa.

§ 19. Zabronione jest przepiłowywanie średnicy drzewa w całości, lecz należy pozostawić nie dopiłowaną część pnia o grubości 2—3 cm.

§ 20. 1. Zabronione jest używanie siekiery jako klina do podbijania rzazu oraz do obracania dłużyc.

2. Kliny powinny być żelazne lub wykonane z twardego drewna.

3. Kliny powinny być nacinane lub posypywane piaskiem w momencie użycia.

§ 21. Zabronione jest podbijanie rzazu jednym klinem.

§ 22. 1. Zabronione jest podpiłowywanie drzewa z kilku stron równocześnie.

2. Drzewa podpiłowanego nie wolno pozostawiać na noc i na czas przerwy obiadowej.

§ 23. 1. Obalenie drzewa powinno być poprzedzone głośnym okrzykiem ostrzegawczym.

2. Pracownicy powinni ustalić, kto w chwili upadania drzewa zabiera piłę oraz w jakim kierunku należy odskoczyć.

3. Odskok powinien być wykonany w skos do tyłu na odległość co najmniej 4 m.

§ 24. 1. Ścinka drzew przed świtem, po zapadnięciu zmroku, w czasie mgły, burzy, silnego wiatru, złego deszczu oraz przy temperaturze poniżej — 20° C jest zabroniona.

2. W czasie burzy z piorunami nie wolno pozostać na zrębie, lecz należy udać się do schroniska.

B. Ścinka przy użyciu pił mechanicznych.

§ 25. Pracownicy obsługujący piły mechaniczne powinni być odpowiednio przeszkoleni.

§ 26. Przy ścinie drzew piłami mechanicznymi stosuje się odpowiednio przepisy §§ 1 — 24.

§ 27. Pracownicy zatrudnieni przy piłach mechanicznych powinni być ubrani w kombinezony. Zabronione jest noszenie zwisających szalików i ubrań z obwisłymi rękawami i nogawicami.

§ 28. Piły o napędzie benzynowym, piły i sękarki o napędzie elektrycznym oraz instalacje elektryczne powinny być przed przystąpieniem do pracy zbadane przez pracownika odpowiedzialnego za ich stan i działanie.

§ 29. Kliny powinny być wykonane z twardego drewna i powinny być nacinane lub posypywane piaskiem w momencie użycia. Zabronione jest używanie klinów żelaznych.

§ 30. 1. Zabronione jest uruchamianie silnika piły z włączonym łańcuchem oraz włączanie łańcucha piły bez uprzedniego powiadomienia obsługi.

2. Zakładanie rzazu jest dozwolone jedynie po uprzednim uruchomieniu łańcucha piły.

3. Sprawdzanie stanu naprężenia łańcucha dozwolone jest jedynie po zatrzymaniu silnika piły.

§ 31. 1. Zabronione jest przenoszenie piły mechanicznej będącej w ruchu.

2. Przewożenie i przenoszenie pił mechanicznych na miejsce i z miejsca pracy bez zabezpieczenia łańcucha specjalnym pokrowcem jest zabronione.

§ 32. Nacisk na ścinane drzewo, celem uniknięcia zakleszczenia piły i nadania kierunku upadku, powinien być dokonywany przy pomocy okutych drągów.

§ 33. Upadek ścinanego drzewa powinien być poprzedzony głośnym sygnałem dźwiękowym.

§ 34. Przebywanie na terenie stacji elektrycznej osób nie zatrudnionych jest zabronione.

§ 35. 1. Obudowa (korpusy) urządzeń elektrycznych powinna być tak wykonana, ażeby zabezpieczała przed porażeniem prądem.

2. Połączenia kabli powinny być dokonane przy pomocy odpowiednich łączników wtyczkowych.

3. Łączników wtyczkowych nie wolno rozłączać na linii będącej pod napięciem.

§ 36. 1. Miejsca złączeń kabli oraz gniazdka rozdzielcze do włączenia bocznych kabli powinny być podwieszane.

2. W miejscach podmokłych wszystkie kable powinny być podwieszane.

§ 37. Stan kabli powinien być codziennie zbadany po ukończeniu pracy, a wszystkie zauważone uszkodzenia należy zgłosić leśniczemu. Zgłoszenie uszkodzeń powinno być dokonane na piśmie.

§ 38. 1. Naprawianie wszelkich uszkodzeń instalacji i urządzeń elektrycznych powinno być dokonywane

przez wykwalifikowany personel upoważniony do napraw.

2. Zabronione jest naprawianie kabli i urządzeń elektrycznych będących pod napięciem.

§ 39. Kolumna naprawcza powinna być wyposażona w odpowiednie urządzenia i ochrony osobiste, wymagane przy naprawie urządzeń elektrycznych.

§ 40. Ścinka nie może być dokonywana w odległości mniejszej niż 50 m od stacji zasilającej.

§ 41. Przechowywanie i rozdzielanie paliwa powinno być dokonywane w miejscach zabezpieczonych przed możliwością powstania pożaru; dostęp do tych miejsc osobom nie zatrudnionym jest zabroniony.

§ 42. 1. Przygotowywanie paliwa i napełnianie zbiornika silnika w pobliżu otwartego ognia lub miejsc iskrzenia oraz palenie tytoniu przy tych pracach jest zabronione.

2. Zbliżanie się z otwartym ogniem do pustych naczyń po paliwie jest zabronione.

§ 43. 1. Napełnianie zbiornika paliwem dozwolone jest jedynie po zupełnym ostygnięciu silnika i przy użyciu lejka z sitkiem.

2. Zabronione jest napełnianie zbiornika w czasie pracy silnika.

§ 44. Przewóz paliwa do miejsca pracy jest dozwolony jedynie w naczyniach zamkniętych, do tego celu przeznaczonych i będących w dobrym stanie.

§ 45. Podczas uruchamiania piły o napędzie benzynowym zabronione jest okręcanie dłoni rzemieniem rozrusznika.

C. Okrzesywanie i korowanie.

§ 46. Przy okrzesywaniu należy posuwać się od odziomka ku wierzchołkowi drzewa.

§ 47. Pracownik powinien znajdować się po przeciwnej stronie drzewa niż ta, na której okrzesywa gałęzie.

§ 48. Zabronione jest okraczanie drzewa podczas okrzesywania.

§ 49. Przy okrzesywaniu drzew grubych gałęzie wierzchnie okrzesywa się obracając stopniowo drzewo. Obrótów należy dokonywać przy pomocy obracaków (kantaków).

§ 50. Przy okrzesywaniu drzew liściastych należy przede wszystkim stwierdzić, czy i na jakich gałęziach opiera się drzewo, i dopiero wtedy przystąpić do okrzesywania.

§ 51. Obiamywanie martwych sęków przy pomocy obucha siekiery jest zabronione.

§ 52. Na stokach należy przed rozpoczęciem okrzesywania i korowania zabezpieczyć drzewo przed możliwością obrotu lub obsunięcia się.

§ 53. 1. Przy używaniu sękarek mechanicznych stosuje się przepisy dla pił mechanicznych.

2. Przy używaniu sękarek mechanicznych udarowych pracownik powinien być zaopatrzony w dłonice filcowe ochraniające ręce przed wstrząsami.

§ 54. Korowania drewna należy dokonywać za pomocą narzędzi do korowania; korowanie drewna przy pomocy siekiery jest zabronione.

§ 55. Przy przerywaniu dłuźcy przy pomocy pił mechanicznych nie wolno przerywać dłuźcy krzyżujących się lub przyciśniętych przez inne dłuźce.

II. Pozyskanie karpiny.

§ 56. 1. Drągi do podważania pniaków powinny być specjalnie do tego celu przeznaczone i odpowiednio mocne oraz dobrze okute.

2. Zabronione jest używanie drągów pękniętych lub o uszkodzonych okuciach.

§ 57. 1. Karczowniki mechaniczne należy kontrolować co najmniej 2 razy w ciągu kampanii eksploatacyjnej.

2. Zabronione jest używanie karczowników uszkodzonych.

3. Łańcuchy i haki przy karczownikach stojakowych powinny być w czasie pracy osłonięte osłonami od strony zatrudnionych pracowników.

4. Łańcuchy i liny przy karczownikach umocowanych do drzew lub pni powinny posiadać boczne osłony lin i łańcuchów.

5. Zabronione jest przebywanie pracowników w czasie ruchu karczownika obok lin lub łańcuchów określonych w ust. 4.

§ 58. 1. Karczowanie przy pomocy materiałów wybuchowych jest dozwolone jedynie pracownikom posiadającym świadectwo ukończenia kursu dla strzałowych.

2. Wstęp na teren karczowania osobom nie zatrudnionym jest zabroniony.

3. Przy karczowaniu przy pomocy materiałów wybuchowych należy wywiesić tablice ostrzegawcze i rozstawić warty.

4. Jeżeli przez karczowisko przechodzą drogi używane do ruchu, należy je na czas strzałów zamknąć.

5. Zabrania się przebywania w promieniu co najmniej 200 m od miejsca wybuchu.

§ 59. Narzędzia używane do naprawy karczowników powinny być przenoszone i przechowywane w torbach narzędziowych.

§ 60. Przy składowiskach karpiny należy umieścić tablice ostrzegawcze z napisem „rozpalanie ognisk jest zabronione”.

III. Pozyskanie żywicy.

§ 61. Pracownicy zatrudnieni przy żywicowaniu powinni być odpowiednio przeszkoleni.

§ 62. Praca osnikiem bez stosowania okularów ochronnych jest zabroniona.

§ 63. Zabronione jest palenie tytoniu w czasie pracy przy zbiorze żywicy.

§ 64. Narzędzia, jak osniki, żłobniki, siekiery, powinny być ostre i w stanie zupełnej sprawności.

§ 65. Beczek z żywicą nie należy napełniać w całości, lecz pozostawić 10 cm niedopełnienia.

§ 66. 1. W pobliżu składów przejściowych należy umieścić sprzęt przeciwpożarowy i tablice ostrzegawcze z napisem „palenie wzbronione”.

2. Wstęp z otwartym ogniem do składów żywicy jest zabroniony.

§ 67. Beczki z żywicą powinny być w czasie transportu unieruchomione.

IV. Środki ochrony i higieny osobistej pracowników.

§ 68. Pracownikom zatrudnionym przy pozyskaniu drewna, karpiny i żywicy należy dostarczyć w zależności od wykonywanej pracy odzież specjalną oraz ochronny osobiste, jak nakolanniki, okulary i rękawice, a ponadto odpowiednie środki do mycia się.

§ 69. Zakład pracy obowiązany jest prac na swój koszt dostarczyć pracownikom ubrania.

§ 70. Zespołowi powinni być zaopatrzeni w przepiślowe przenośne apteczki, które powinni zabierać na teren robót.

§ 71. Na terenie zrębu należy zbudować schronisko na wypadek deszczu lub śnieżyicy.

§ 72. W przypadku sprowadzenia pracowników z dalszych okolic należy przydzielić im odpowiednie kwatery.

§ 73. Kwatery powinny znajdować się w budynkach na ten cel przeznaczonych albo w innych budynkach z tym jednak, że pomieszczenia przeznaczone na kwatery powinny być do wyłącznej dyspozycji pracowników.

§ 74. Na jednego pracownika powinno przypadać co najmniej 13,5 m³ pomieszczenia.

§ 75. 1. Pomieszczenia mieszkalne powinny posiadać następujące wyposażenie:

- 1) łóżka żelazne lub drewniane z desek heblowanych, uszczelnione i rozstawione w odległości nie mniejszej niż 0,50 m od siebie; zabronione jest stosowanie łóżek piętrowych;
- 2) stoły heblowane, krzesła lub taborety;
- 3) szafki na rzeczy osobiste w ilości po jednej na każdego mieszkańca; szafki powinny być sporządzone z desek heblowanych, posiadać osobną przegrodę na żywność, wentylacyjne otwory w drzwiach zaopatrzone siatką oraz zamknięcia;
- 4) naczynia z pokrywą i kurkiem zawierające przegotowaną, zawsze świeżą wodę do picia;
- 5) kosze na śmiecie i spluwaczki.

2. Pomieszczenia mieszkalne powinny być w porze zimowej ogrzewane do temperatury co najmniej 16° C oraz posiadać urządzenia do podgrzewania posiłków.

§ 76. Pomieszczenia mieszkalne powinny być wyposażone w umywalnię z wodą bieżącą (ze zbiornikiem), urządzone w taki sposób, aby jeden kurek przypadał na 5 — 8 osób; przestrzeń podłogi w umywalni na każde miejsce do mycia powinna wynosić co najmniej 1 m². Ilość wody na osobę powinna wynosić co najmniej 10 l dziennie.

§ 77. 1. Przy pomieszczeniach kwater należy wybudować ustępy w ilości nie mniejszej niż 1 otwór na 16 osób.

2. Ustępy nie powinny być budowane w odległości większej niż 50 m od pomieszczeń mieszkalnych.

3. Ustępy powinny być zabezpieczone przed opadami atmosferycznymi i odpowiadać obowiązującym przepisom sanitarnym.

V. Przepisy końcowe.

§ 78. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Kierownik Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej:
St. Zawadzki

Minister Leśnictwa: B. Podedworny
Minister Zdrowia: J. Sztachelski